

FLEKSIBILNO I PERSONALIZIRANO VISOKO OBRAZOVANJE: STRATEŠKA VAŽNOST PRIZNAVANJA PRETHODNOG UČENJA

Izv. prof. dr. sc. Dunja Škalamera-Alilović

Predsjednica Povjerenstva za priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja
UNIRI

Zagreb, 11.06.2024. godine

1. Ciljne skupine za RPL – za koga? (Recognition of Prior Learning)

- za osobe koje imaju KOMPETENCIJE
- ALI nemaju pripadajuće KVALIFIKACIJE
- **mobilni studenti**
- **svestrani i ekstrakurikularno aktivni studenti**
- **odrasli,iskusni studenti** s radnim i životnim iskustvom
(povećava se broj potencijalnih kandidata za ulazak u visoko obrazovanje vs. negativni demografski trendovi)
- RPL čini kompetencije VIDLJIVIMA (certificira ih).

2. Ishodi učenja

- procjenjuju se i vrednuju prethodno stečeni ISHODI UČENJA
- ne ocjenjuje se sam proces UČENJA

3. Fleksibilnost puteva učenja

Centralni koncepti za provedbu RPL-a:

- POVJERENJE
- JEDNAKOVRIJEDNOST (Parity of Esteem – jednakost statusa različitih puteva učenja)

ALI uključujući RPL u sustav OSIGURANJA KVALITETE

Promicanje JEDNAKOSTI i INKLUZIVNOSTI

Prethodno učenje

- Formalno obrazovanje
 - organizirana aktivnost učenja u okviru odobrenih programa ovlaštenih pravnih osoba, a **radi stjecanja kvalifikacija na razini 6 i više** Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koja se dokazuje diplomom ili drugom odgovarajućom javnom ispravom.
 - provjera ishoda učenja **nije obvezna ali se može provesti**

PRIMJERI:

- **Prijelaz s drugog visokog učilišta**
- **Erasmus i ostali programi mobilnosti**
- **Programi Europskih alijansi (npr. YUFE)**
- **Povratak predbolonjaca na Sveučilište**
- **Razdoblja studija u inozemstvu**
- **Inozemne visokoškolske kvalifikacije**
- **Horizontalna mobilnost studenata – studiranje na više programa ...**

Prethodno učenje

Neformalno obrazovanje

Certificirano

- završava stjecanjem isprave koja se temelji na provjeri ishoda učenja, odnosno stečenih kompetencija (npr. certifikat ili diploma kojoj je prethodila provjera).
- provjera ishoda učenja **nije obvezna ali se može provesti**

Necertificirano

- završava bez provjere ishoda učenja (npr. potvrda o pohađanju tečaja).
- provjera ishoda učenja je **obvezna**

PRIMJERI:

- Programi cjeloživotnog učenja
- Stručni tečajevi npr. Ovlašteni računovođa, Cisco i drugi IT certifikati
- Obuke na radnom mjestu
- Strukturirano on-line učenje (npr. Coursera)
- Tečajevi organizacija civilnog društva...

Prethodno učenje

- Informalno učenje
 - neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe
 - provjera ishoda učenja je **obvezna**

PRIMJERI:

- **Vještine projektnog menadžmenta stečene kroz aktivnost u zajednici**
- **ICT vještine stečene kroz svakodnevna iskustva**
- **Računovodstvene kompetencije stečene kroz rad**
- **Jezične kompetencije i interkulturalne vještine stečene tijekom boravka u stranoj zemlji ...**

Prethodno učenje

1. Neformalno vs. informalno

neformalno – organizirano (npr. tečajevi)

informalno – neorganizirano (kroz rad i život)

Često se **poistovjećuju**, stalno treba educirati o razlici!

Prethodno učenje

2. **Definicija formalnog vs. neformalnog** – kako interpretirati sveučilišne programe cjeloživotnog učenja?

Čl. 2. Zakona o HKO : Neformalno učenje (engl. Non-formal Learning) je organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unapređivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a **ne** dokazuje se **javnom ispravom**.

Diploma – javna isprava

Certifikat (ili bilo koji drugi naziv) o završetku programa cjeloživotnog učenja – nije diploma, jer ne vodi cjelovitoj kvalifikaciji

Upis i izuzeće dijela programa

- UPIS:

zakonski onemogućeno, prethodna razina se mora formalno steći

- IZUZEĆE:

oslobađanje polaganja dijela programa/ kolegija

Faze procesa RPL-a

1. IDENTIFIKACIJA (student, administrativna potpora)
2. DOKUMENTACIJA (portfolio)
3. VREDNOVANJE (povjerenstvo)
4. CERTIFIKACIJA (formalizacija - Rješenje i provedba u formalnim procedurama VU)

Bolonjski proces – utjecaj na RPL

Alati:

1. Jasno definirani **ISHODI UČENJA PROGRAMA** visokog učilišta koje provodi postupak
2. **MATRICA POVEZNICA** ishoda učenja kolegija s ishodima učenja programa
3. ECTS metodologija
4. Deskriptori razine (Dublinski) EQF/HKO

Alati u nastajanju:

1. Registar standarda zanimanja
2. Registar standarda kvalifikacija

Metodološki pomaci

- PROGRAMSKI pristup: podudarnost s programskim ishodima učenja (kompetencijama kvalifikacije)
- HOLISTIČKI pristup: jedan kandidat – jedan postupak
- STRUČNO POVJERENSTVO: izdignuto s razine pojedinog nastavnika

Metodološki pomaci

Prednosti programskog pristupa

Stečeni ishodi učenja **TREBAJU** se podudarati sa specifičnim ishodima učenja koji se stječu **PROGRAMOM** visokog učilišta, i to:

- po **profilu** (temeljne kompetencije),
- **obujmu** (ECTS bodovi) i
- **razini** (HKO).

NE MORAJU se podudarati s ishodima učenja **KOLEGIJA** u našem programu, da bismo ih izuzeli/ oslobodili naših kolegija.

Prednosti holističkog pristupa

Ovakav pristup priznavanja i oslobađanja omogućuje:

- **kombiniranje** više stečenih ishoda učenja za neki ishod **programa**, bez obzira što tih kolegija u našem programu **nema**
- sagledavanje prethodnog učenja **drugog profila** (temeljne, ali i **GENERICKE** kompetencije) – uglavnom neprihvatljivo, ali moguće izuzeće/ oslobađanje za neke **METODOLOŠKE** kompetencije, npr. matematika, statistika, informatika, etika, strani jezici
- izuzeće/ oslobađanje obuhvata programa koji se odnosi na **izborne kolegije**, povećana dimenzija izbornosti programa – **NAJVEĆA DOBROBIT ZA KANDIDATE**

Prednosti *ad hoc* Stručnog povjerenstva

- Sastav povjerenstva prilagođen sadržaju priznavanja
- Više nastavnika uključeno – timski rad – kvalitetnije odlučivanje
- Širenje kompetencija o priznavanju i vrednovanju kroz visoko učilište
- Mogućnost usklađivanja praksi radom na više slučajeva
- Uska suradnja između stalnog i *ad hoc* povjerenstva, radi primjene ujednačene metodologije

Različita interpretacija „priznavanja”

Što se zapravo priznaje?

- prethodno učenje:

ishodi stečeni izvan našeg visokog učilišta

**NE priznaju se kolegiji NAŠEG programa kojeg pristupnik sada pohađa.
PRIZNAJU se ishodi učenja koje je student prethodno stekao.**

Pristupnik se IZUZIMA/ OSLOBAĐA dijela našeg programa koji se prikazuje kroz određene kolegije.

PROBLEM:

poistovjećivanje pojmova „priznavanje” i „izuzimanje/ oslobađanje”

Prevladavajuća metodologija

Uparivanje KOLEGIJ na KOLEGIJ

- problem OBUJMA – različit (manji) broj ECTS-a
- problem KVALITETE – prijenos ocjene (kada je moguć, a kada ne)
- ISHODI PROGRAMA kao alat, u malom broju slučajeva

Povećati fleksibilitet priznavanja

OPREZ:

Postupak priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja

NE SMIJE biti TERETNIJI,

NE SMIJE trajati DULJE,

u odnosu na redovito pohađanje i polaganje programa!!!

Smjernice za unapređenje

- **Pristupnici** – trebaju POMOĆ u povezivanju svojih prethodno stečenih ishoda s našim programom – **INFORMIRANJE i SAVJETOVANJE**
- **Nastavnici** – trebaju edukaciju o vrednovanju, naročito u odmaku od metode uparivanja ishoda učenja (kolegij na kolegij) i **tranziciji prema vrednovanju ishoda učenja u odnosu na ishode STUDIJSKOG PROGRAMA**
- **Administrativno osoblje** – treba stalnu asistenciju u tranziciji prema **SAVJETODAVNOM I POTICAJNOM** mjestu za potrebe priznavanja i vrednovanja